

עמ"י 54596/05 - מדינת ישראל נגד עמית-יוסי אלמוג

בית המשפט המחויז בתל אביב - יפו

עמ"י 20-05-54596 מדינת ישראל נ' אלמוג

לפני כבוד השופט מעין בן אריה
עוררת מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד שרי פרל ורפ"ק אסף צויג
נגד עמית-יוסי אלמוג
משיב ע"י ב"כ עו"ד אורית חיון ועו"ד דין כוכבי

ההחלטה כללי

לפני ערכ על החלטת בית משפט קמא מיום 24/5/20 (עמ"י 35067/5/20) במסגרת הורה על מסירת דוח בדיקה פסיכיאטרית ראשונית שנערכה למשיב על-ידי הפסיכיאטור המחויז ביום 18/5/20 לעיון ההגנה.

בימים אלה מתנהלת חקירה בחשד לרצח בת הזוג, שביצע המשיב אשר נתן במעצר מאז יום 16/5/20.

ראוי לפרט את השתלשלות העניינים, כדלקמן:

ביום 17/5/20 הורה בית משפט קמא על הארכת מעצרו של המשיב עד ליום 24/5/20. במסגרת זו, הורה על עירכת בדיקה פסיכיאטרית ראשונית, ודחה בקשה להשתתפות מומחה מטעם ההגנה במהלך הבדיקה. על ההחלטה האמורה שלא לאפשר השתתפות מומחה ההגנה בבדיקה הוגש ערך (עמ"י 20-05-20-36602) שנדון ביום 18/5/20 במסגרת קבוצתי כי לא נפלה שגגה בהחלטת בית משפט קמא, שכן מדובר בבדיקה ראשונית ולא ניתן היה לשולח חשש לשיבוש מהלכי משפט, אשר עלול להיגרם מהשתתפות גורם נוסף בבדיקה של המשיב. ציינתי עם זאת, כי ניתן יהיה לשקל את הבקשה בהמשך, ולאחר קבלת תוצאות הבדיקה הראשונית.

ביום 18/5/20 נבדק המשיב בבדיקה פסיכיאטרית ראשונית והתקבל "תעודת חדר מין" (להלן - **דו"ח בבדיקה ראשונית**).

במסגרת בקשה רשות עיר אשר הוגשה על החלטתי האמורה, ולאחר שהעוררת הודיעה כי קיימת הסכמה לפיה המשיב יבדק באופן ראשוני על ידי מומחה מטעם ההגנה, התיקת הדיון בערר (בש"פ 3189/20 מיום 20/5/20). בהקשר זה צוין כי נמסר מפי ב"כ המשיב בדיון לפני כי המומחה מטעם אכןפגש במשיב.

ביום 20/5/20 התקיים דיון בבית משפט קמא במסגרת התביק של הארי את מעצרו של המשיב על מנת להמשיך ולבצע פעולות חקירה. בפתח הדיון, נטעה על-ידי ב"כ המשיב טענה מקדמית שענינה בקשה לקבל דוח הבדיקה הראשונית לעיון ההגנה. נציג העוררת, רס"ב אסף צויג סרב לבקשת מהשיש לשימוש החקירה בשים לב לכך כי החשוד מסר מספר גרסאות. למען שלמות התמונה יאמר כי המשיב נעצר להמשך חקירה עד ליום 31/5/20 שעה 12:00.

בית משפט קמא הורה על מסירת דוח הבדיקה לעיון ההגנה מהטעמים הבאים: ראשית, למשיב קמה זכות יסוד, כמו לכל מטופל, לקבל את חוות הדעת וזאת בהתאם לבש"פ 909/2005 ג'ابر נ' מ"י (להלן - **unei ג'ابر**). שנית, מסירת חוות דעת לעיון ההגנה היא בבחינת "מחזה נפוץ" באולמות המעצרים. שלישיית, המשיב הוא שומר את הגישה לפטייאטר המחויז ולפיקר אין מניעה שבאת-כחו תהיה חשופה לה, גם אם קיימות מספר גרסאות.

(להלן - **ההחלטה מושא הערר**).

תמיכת טענות הצדדים

העוררת טענה כי הבדיקה הראשונית הינה חומר חקירה אשר לא מועבר להגנה בעת שהחקירה בעיצומה, כפי שלא נמסר כל נתון אחר מתוך החקירה, מחשש לשימוש. העוררת הפנתה בטיעוניה להנחיית פרקליט המדינה מס' 12.6. מלבד פרפרואה שלדית אותה הסכימה להעביר להגנה, עתרה לקבל את הערר.

המשיבה טענה כי דרך כלל נסירות חוות דעת לעיון ההגנה, הפנתה לעניין ג'ابر ולכך שמדובר בזכות יסוד של מטופל לקבל מידע אודוט מצבו הרפואי. לטעמה, כאשר מדובר בנסיבות שמסר המשיב בעצמו, אין כל מניעה כי תעין בהן, ולא ניתן לטעון כי קיים חשש לשימוש, כאשר עניינו של המשיב אינו נופל לחrigerים הנמנימים בעניין ג'ابر.

דיון והכרעה

בשלב ראשון, יש לעמוד על משמעותה ומעמדה של בדיקה פסיכיאטרית המבוצעת לעזרה במהלך חקירה.

סעיף 17 לחוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1991 (להלן - **חוק לטיפול בחולי נפש**) קובע כדלקמן:

"**התעורר חשש כי אדם שיש לכואו ראיות מחשידות אותו ביצוע עבירה אך טרם הוגש נגדו כתוב אישום, הוא חולה, רשאי בית המשפט, לפי בקשתו של טובע או של החשוד ואף ביזמתו הוא, לצוות כי החשוד יבדק**

בדיקה פסיכיאטרית, ואם הוא קטין-בדיקה כאמור בידי פסיכיאטר מומחה לילדיים ולנווער, שלא בתנאי אשפוז,
כדי לקבוע אם הוא חולה ואם הוא מסוגל לעמוד דין".

ראוי להפנות לבש"פ 92/00 פלוני נ' מ"י (28/8/2000) (להלן - **ענין פלוני**) במסגרתו נדונה בין היתר השאלה האם מוסמך בית המשפט להורות על הארכת מעצר ארך לשם בדיקת מצבו הנפשי של הנחקר. נקבע כי ניתן להורות על הארכת מעצרו של חסוד, ככל שקמה עילית מעצר, כאשר הבדיקה- שענינה רק לצורך בירור יכולתו של החשוב לעמוד דין ושלא בתנאי אשפוז- באה בגדרי "חקירה". לפיכך, כל עוד לא נעשתה הבדיקה, לא נסתיימה החקירה.

כן, ניתן ללמידה על הבדיקה מהנחיות **פרק ליט המדיננה** (הנחייה מס' 6.12- מעמדה של חוות דעת פסיכיאטרית בעניינו של חסוד, שנערכה טרם הגשת כתב אישום נגדו), אליה הפנו הצדדים בטיעוניהם. מההנחה עולה כי בדיקת חסוד חלק מהותי של החקירה המשפטית, ונחשבת פעולה של החקירה. עוד מציין כי תוצרי פעולה החקירה הם בגדר "חומר חקירה". מכאן נובע, כי המועד בו יש להעביר את חוות הדעת הראשונית, הוא מועד הגשת כתב האישום. הבסיס לכך טמון בחשש לשיבוש החקירה, שכן גרסת החשוב משולבת בחוות הדעת וכוללת פרטן חקירה מובהקים. עוד מציין בהנחה כי "ככל, אין מקום להיענות לבקשת ההגנה למסירת חוות הדעת הפסיכיאטרית טרם הגשת כתב האישום, אלא אם כן ברור לשוטר או לפרק ליט, כי אין במסירתה כדי לפגוע בהמשך החקירה" (סעיף 5 להנחה). לצד האמור, ככל שעסוקין בחסוד שהוא עצור, ושאלת מצבו הנפשי קשורה גם בהצדקת המעצר, יש להעביר להגנה "**פרפרואה**" של חוות הדעת (סעיף 8 להנחה).

מהאמור עד כה עולה כי הפנית חסוד לבדיקה פסיכיאטרית בגדרי סעיף 17 לחוק טיפול בחולי נפש, מהויה פעולה של החקירה, ותוצרייה הם חומר חקירה. נוכחות העובדה כי עסוקין בשלב בו טרם הוגש כתב אישום, והחקירה בעיצומה, ככליל, העברת חומר חקירה לעיון ההגנה עלולה לגרום לשיבוש החקירה. הזכות לקבל חומר חקירה קמה עם הגשת כתב האישום בהתאם לסעיף 74 (א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982.

כעת, יש לפנות לשאלת מהן זכויות החשוב שהתקבלה בעניינו חוות דעת ראשונית, וכי怎 נושא אלה אל מול החשש משיבוש הליכי החקירה.

בנושא זה עסוק בהרחבה ענין **ג' אבר** לעיל, מפי כב' השופט רובינשטיין, במסגרתו נקבע כדלקמן:

"לдинדי, יש לראות את זכותו הבסיסית של אדם לעיין בחוות דעת - רפואית הנוגעת אליו, חוות דעת פסיכיאטרית בכלל זה, בראש ובראשונה בגדרי חוק -יסוד: כבוד האדם וחירותו. חוק היסוד מורנו כי 'זכויות היסוד של האדם בישראל מושתתות על ההכרה בערך האדם...', (סעיף 1), וכי 'אין פוגעים בחיוו, בגפו, או בכבודו של אדם באשר הוא אדם' (סעיף 2). עוד מורנו חוק היסוד (סעיף 5), כי 'אין נוטלים ואין מגבלים את חירותו של אדם במאסר, במעצר...'. ידעה באשר למצב בריאותו של אדם היא לדעתן חלק מכבודו כadam, שהרי עסוקין במרכיב בסיסי ביותר מקומו ומהיו, לא כל שכן כשהיא נוגעת לחירותו...'."

סעיף 18 (א) לחוק זכויות החולה, תשנ"ז- 1996 קובע אף הוא כי למטופל זכות לקבל מהמטפל או מהמוסד הרפואי מידע רפואי המתייחס אליו. גם ה嗑דרים החוקיים בחוק טיפול בחולי נפש (סעיפים 35 (יא) וסעיף 42 (ב)) מתיירים לרופא למסור את המידע לחולה.

מכאן נקבע בעניין **ג'אבר** כי: "לדעתנו, **חוות הדעת הפסיכיאטרית שנתקשה בעניינו של חשוד היה מידע שביעירון, בכפוף להחלטות של רופא, ולא של איש משטרת, זכאי לו העצור אם בשלב חקירה ואם בשלב הצהרת תובע. זה צריך לדעתו הכלל".**

אלא, שכל כל קיימים חריגים. כאשר החרג הינו כי **"במקרים מסוימים גרסת החשוד העומדת לרשותו תוכל לשמשו שלא כדין, לשימוש וכדומה, שהוא אחד הטעמים הבולטיםiae העמדת חומר חקירה בטרם הוגש כתוב אישום"**. ובהמשך - **"אם בעניינו הכלל הוא שהחשוד זכאי לחוות הדעת, עדין בידי הרשות לבקש מבית המשפט שהדברים ימסרו לבא-כוחו מתוך הסכמה שלא יועברו לחשוד עצמו עד מועד הגשתו של כתב אישום, ובמקרים קיצוניים לא ימסרו כלל"**.

כך מסכם כב' השופט רובינשטיין את מסקנתו -

"הכלל צריך בענייני אפוא להיות מסירתה של חוות-הדעת הפסיכיאטרית, והחריגים יטופלו אם בשיקול דעתו של הפסיכיאטר לפי הסמכויות שבחוק טיפול בחולי נפש, ואם בבקשת מבית המשפט מטעם הרשות, כאמור לעיל."

מהכלל אל הפרט -

doch הבדיקה הראשונית שנערכה למשיב מהו אמן חומר חקירה, אלא שלמשיב זכות לעיין בה. במסגרת הדוח מובאת גרסת החשוד, ויש מקום לבחון האם קיים חשש לשימוש החקירה בהעברת הדוח לעיון ההגנה בשלב זה של ההליך. כאן המקום לציין כי גם שנזגי העוררת הצהירות בבית משפט כמו כי תועבר פרפרואה לעיון ההגנה, בהתאם להנחיות פרקליט המדינה כפי שפורטו לעיל, הדבר לא נעשה.

לצורך הכרעה בערער, עינתי בדוח הבדיקה הראשונית וכן בשיל הודיעותיו של המשיב בתיק החקירה, ומסקنتי הינה כי העברת גרסת המשיב מתוך חוות הדעת לעיון ההגנה בשלב זה של החקירה, עלולה לפגוע באיכות החקירה שנوعדה לשופר או על קרות האירועים. בתוך גבולות החשיפה האפשריים בשלב זה של החקירה, ראוי לציין כי גרסת המשיב אינה אחידה וקוהרנטית, אלא משתנה מעט לעומת החקירה, על כל המשתמע מכך, הן בוגר לחשיבות הנפשית והן בוגר להבנת טיב האירוע והאשמה.

בקשר זה יודגש, כי בנסיבות המקירה, גרסת המשיב היא שעומדת בסיס החקירה, נודעת לה חשיבות עצומה, ואין מדובר בנושא פריפריאלי.

כפי שלא עולה על הדעת להעbir לעION ההגנה את חקירותו של המשיב, על אף שלכאורה הן מצויות בידיעתו, אין סבורה כי יש מקום בשלב רגש זה לחשוף את גרסתו המצוייה בדוח הבדיקה.

אינדיקציה נוספת לחשש שיבוש החקירה קיימת בדוח עצמו ממנה עולה כי המשיב ביקש בשלב כל שהוא רק עם הרופא שעורכת הדיון שלו תבחר ושיתף פעולה באופן חלקיק.

אשר לטענת המשיבה כי הפרקטיקה הנהוגת הינה מתן עיון להגנה, הרי בלבד מהצהרות הצדדים לא הונחה תשתיית עובדתית בנוגע לכך.

מהאמור עולה כי יש מקום להעברת חוות הדעת, כפי שקבע בית משפט כאמור מושא העירר, אולם יש מקום להשemptת גרסת המשיב בעמ' 2 - שורה 7 עד שורה 16 בלבד.

ניתן יהיה להעbir את כל התוכן לשסתמי החקירה.

העירר, איפא, מתקבל חלקי בלבד.

מעכבות ביצוע ההחלטה על מנת שהעוררת תשלול צעדיה עד ליום 27/5/20 שעה 15:00.

המציאות תשרג העתק ההחלטה לבאי-כוח הצדדים.

ניתנה היום, ג' סיון תש"פ, 26 Mai 2020, בהעד הצדדים.